

BLOGI

Miten palkat ja eläkkeet päätyvät tilille?

16.12.2014 • BLOGI • JERE VIRTANEN

Kiinnitämme harvoin huomiota siihen, miten erityyppiset maksut kuten palkat tai eläkkeet käytännössä siirtyvät tilillemme, ja minkälaisia järjestelmiä niiden takana on. Maanantaina 15. joulukuuta tapahtunut häiriö yhteisrooppalaisessa STEP2-vähittäismaksujärjestelmässä on kuitenkin saanut osakseen laajaa huomiota ja ihmetystä, kun palkat ja eläkkeet eivät olleet tulleilla heti aamusta, vaan vasta vähän myöhemmin samana päivänä.

Luotettavat ja tehokkaat maksujärjestelmät ovat toimivan talouden edellytys. Maksujärjestelmät muodostavat talouden verisuoniston. Silloin kun kaikki toimii hyvin, ihminen ei kiinnitä verenkierron toimintaan suuremmin huomiota. Emme myöskään kiinnitä huomiota taustalla oleviin maksujärjestelmiin silloin, kun maksut virtaavat eri osapuolten välillä vaikeuksitta. Ongelmatilanteessa verenkierron häiriöt voivat kuitenkin olla kohtalokkaita. Toimimattomat maksujärjestelmät lamaannuttavat koko talouden.

Jos maksajan ja maksun saajan tilit ovat samassa pankissa, maksu tapahtuu pankin sisäisenä kirjauksena välittömästi. Mikäli maksajan ja maksun saajan tilit ovat eri pankeissa, maksu pyörähtää vähittäismaksujärjestelmän kautta pankista toiseen.

Suomessa toimivat pankit välittävät asiakasmaksuja toisilleen sekä muille yhtenäisellä SEPA-euromaksualueella toimiville pankeille EBA Clearingin ylläpitämän STEP2-vähittäismaksujärjestelmän kautta. Järjestelmä lajittelee pankeilta vastaanottamansa maksut saajapankeittain ja laskee lähtevien ja saapuvien maksujen perusteella jokaiselle pankille nettomääräisen saamis- tai velkapaution. Tätä prosessia kutsutaan selvitykseksi.

Suomalaisten pankkien väliset asiakasmaksut selvitetään valtaosiltaan yöaikaan. Päivällä selvitetään esimerkiksi muihin maihin meneviä maksuja. Se, ovatko yksittäiset pankit saama- vai velkapuolella, on selvillä aamuyön aikaisina tunteina, jonka jälkeen katesiirrot toteutuvat välittömästi TARGET2:ssa

pankkien tileiltä. Katesiirron jälkeen pankit saavat tiedot yksittäisistä maksuista, ja ne kirjaavat maksut omien asiakkaidensa tileille.

Katesiirrot kulkevat eurojärjestelmän omistamassa ja ylläpitämässä erittäin merkittävässä TARGET2-maksujärjestelmässä. Katesiirrot ja muut maksut kulkevat järjestelmän läpi reaaliaikaisesti ja bruttomääräisinä. Suomen Pankki avaa ja ylläpitää Suomessa toimivien pankkien tilejä TARGET2:ssa, sekä tukee niitä maksuliikkeen hoitamisessa. TARGET2 toimii näin ollen sydämenä, joka ylläpitää verenkiertoa.

TARGET2 ja STEP2 ovat toimintavarmuutensa ansiosta näkymättömiä järjestelmiä pankkien asiakkaille. Maanantaina tapahtunut häiriö oli harvinaisen ja liittyi ongelmiin tiedonvälityksessä STEP2:sta pankeille. Vaikka katteensirrot onnistuivatkin TARGET2:ssa, selvityksen tiedot eivät välittyneet ajallaan pankeille. Tämä johti lopulta pankkien kirjausten viivästymiseen meidän monen tilille.

KIRJOITTAJA

Jere Virtanen on pankkitoimintaosaston maksuliikeasiantuntija.

[Jere.Virtanen \(at\) bof.fi](mailto:Jere.Virtanen(at)bof.fi)

AVAINSANAT:

- [Maksaminen](#)
- [Maksujärjestelmät](#)